

TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZMIVELŐDÉSI HETILAP.

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési ár:
Egész évre 5 frt. Vidékre 5 frt. 50 kr.
Fél „ 2 „ 50 kr. „ 2 „ 75 „
Egyes szám ára 10 kr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Beck I. papirkereskedése.

Ide küldendők a lap szellemi és anyagi részét illető minden közlemények.

HIRDETÉSEK DIJJA:

Három hasábos petítor 6 kr. Nyilttéri három hasábos petítor 10 kr.

Blyegdíj külön minden hirdetésért 30 kr.

Az új évnegyed alkalmából tisztelettel kérjük a mivelt és jóérzelmi közönséget lapunk őszinte szellemi és anyagi támogatására!

Hisszük, hogy lapunk pusztá fönntartásával is ha nem is, valami mélyre vágó, de nem is egészen jelentéktelen hivatást teljesítünk; s ettől nem tántorit el bennünket sem az egykedvűek közönye, sem a fitymálók negédje, legkevésbé pedig azoknak a kufár spekulánsoknak a durvasága, a kik eleitől kaján szemmel nézték lapunk fennállását.

Büszkék vagyunk rá, hogy lapunkat csak áldozattal tarthattuk fenn, de épen azért annyival több tisztességgel és becsülettel tehetjük azt; azért bizalommal reméljük továbbra is a jobbjelzelműek támogatását!

A kik pedig lapunk irányában még tartózkodással vannak hátralekban: kérjük annak mielőbbi készsége serovását!

Felhívás

a „Délmagyarországi tanító-egylet“ tisztelt tagjaihoz és a tanúgybarátokhoz!

Nagy-Beeskerek rendezett tanácsú város képviselőtestületének meghívása és a dél-magyarországi tanítóegylet választmányának f. é. június hó 3-án Temesvárott tartott ülése alkalmával hozott határozat folytán a „délmagyarországi tanító-egylet“ f. é. július

Szépirodalmi csarnok

Emlékbeszéd Arany János felett.

Irta: Szász Károly.

(Harmadik közlemény.)

Valóban kevés embert ismertem, a kiből a tragikum feltételei nagyobb mértékben meg lettek volna, mint benne, csak hogy élete eszményei nem vitték kitérésre. Tragikum így abban állott, hogy nagy boldogságra, vagy nagy boldogtalanságra egyaránt teremtve, sem egészen boldog, sem egészen boldogtalan nem tudott lenni. Hí neje odaadó, önfeláldozó szerelmével egészen csak benne s érette élt, gyermekei szép növekedését, anyagi helyzetének, munkája s takarékosága után évről évre gyarapodását, barátai hű ragaszkodását, az elismerést, mely környezte s mely irányában még a legfelsőbb helyről is nyilvánult, a nemzet tapsait és koszoruit, melyekből életében kevés költőnek jutott több, mint neki — mindezt nem tudta teljes mértékben élvezni a szívét kellő közepentel s ott végörájáig sajgó csapás, szeretett leányának korán elhunytja s a testi egészségét mélyen megrendítő és élete gyökerén majd egy századnegyedig rágódó, öt sokszor a munkára is képtelenné tevő betegsége miatt. Boldog így nem lehetett; de boldogtalan sem; nemcsak mert életéből a megpróbáltatások ugyan nem, de hála istennek hiányoztak azok a nagy tragikai katasztrófák, melyek az egyént, a végzetel való egyenetlen harcában, testileg és lelkileg megsemmisítik, hanem mert szenvedéseire az öt kör-

hó 14., 15., és 16-ik napján tartja XVIII. nagygyűlését Nagy-Beeskerek városában.

Ezen gyűlés a „délmagyarországi tanító-egylet“ minden eddigi nagy gyűléseinél mozgalmassabb és érdekesebbnek kínálkozik lenni, mivel a magas hullámokat verő reactionarius törekvések épen a jelenben fenyegetik veszélylyel a szabad tanító-egyleteket.

Felette szükséges épen azért, hogy Dél-magyarország tanítói, az iskola jellegére való tekintet nélkül — kivétel nélkül a szabad egylet lobogója alá sorakozzanak; hogy jelszavunk: „Bátran, gondosan és Istenben bizva előre!“ — szerint, mint erős és egységes phalanx sikerrel állandhassunk ellent az egyletünket szétforgácsolással s így meggyengítéssel fenyegető jogtipró reactionarius törekvéseknek!

Nagy-Beeskerek városának polgárai, kik a tanúgy iránti lelkesedésüket fényesen bebizonyították, mert a községi iskola számára oly palotát építettek, melynek párját messze vidéken keresni kell: már alig várják azon pillanatot, melyben üdvözölhetik a tanúgy harcsoait; már eleve örvendenek ama napnak, midőn a nemzet napszamosait, városuk vendégszerető falai között üdvözölhetik.

A megalakult helyi bizottság minden lehető megtesz, hogy vendégeiknek minél kedvesebbé, kellemesebbé tegye az itt tartózkodást; azért azon tiszteletteljes kérelemmel járul a délmagyarországi tanító-egylet valamennyi tagjához, valamint az iskola — és tanító barátokhoz, hogy ezen nagygyűlésen minél számosabban jelenjenek meg.

Ingyen szállás, olcsó ellátás, valamint

nyező szeretetben és tiszteletben, ha nem is a gyógyító, de az enyhítő balzsamot, ön-lelki erejében s saját szíve nagyságában, mely a Vörösmarty szép szava szerint „nagy és mély menedék“, mely „elnyögi a halált“ is: a védő paizst mindig megtalálta s össze nem roskadott.

De a tragikai mag, mely szívében, lappangva bár, de folyvást elevenen élt, erős kifejezést nyert legtöbb — ugyszólván minden művében. Még lyrai dolgozataiban is, melyeken csaknem kivétel nélkül a mély mélabu árnya borong, az a tragikai légkör, melynek csak a villamszakra hiányzik, hogy mindeztől felrobbanjon s mindent magába temessen; mennyivel inkább balladáiban, melyekben az erősen tragikus tárgyakat kiválóan kedveli, s oly tragikai érzékkel fejleszti és oldja meg, mint csak kevés tragikus költő a világirodalom nagy tragédiáiban is; s epikai műveinek mélyen megrázó részleteiben, ugy Katalin-ban, mint Toldiban és Buda halálában s abban a töredékben, mely az Etele-trilogia közép-részéből, a „Csaba királyfi“-ból elkészülhetett, de külső és belső okok miatt csak töredék maradt.

Bár gondosan kerülöm a nekem ez alkalommal kimért idő rövidsége miatt, a részletekbe bocsátkozást, e töredékről, melyből még semmi sem jött nyilvánosságra, szabad legyen valamit mondanom, amennyire — több mint huszonöt évvel olvasván ez előtt — emlékembe vésődött. Attila új nászra készül, öregségében, a szép Mikolttal. Neje Krimhilda, kit mint Szigfrid özvegyét vett volt nőül, s kit a német Niebelung-énekből s a Buda halálából ismerünk, bosszút forral e miatt férje ellen, ki őt a második nászszal meggyalázza. Haragosan vonul félre az ünnepélyek

a szünetek alatti szórakozásról kellően gondoskodva van.

Kéretnek tehát mindazok, kik a „dél-magyarországi tanító-egylet“ XVIII-ik nagygyűlésén résztvenni szándékoznak, erről a helyi bizottság elnökét Baaden Károly közs. iskolai igazgatót Nagy-Beeskereken, legkésőbb f. évi július hó 8-ig értesíteni.

A bejelentéshez 1 frt részvételi díj csatolandó a részvét jegyért. Egyszermind kéretnek a résztvenni akarók, hogy bejelentésük alkalmával pontosan nyilatkozzanak: vajjon igényben óhajtták-e venni az ingyen szállást vagy nem? A kik az ünnepélyes disztribúción résztvenni óhajtanak, felkéretnek, hogy ebbeli szándékukat a bejelentés alkalmával szintén tudassák s a teríték árát küldjék be, mert tudnia kell előre a bizottságnak, hogy hány terítékre készítsessen. Egy teríték ára 1 frt. 50 kr.

A rendezés időben jelentkező egyleti tagok, iskola — és tanúgy barátoknak igazolási — esetleg banquet- és szállásjegyek kézbesítetnek kapcsolatban a gyűlés programjával. Az egylet elnökségétől kiállított részvétjegy előmutatása mellett úgy a vasúton, mint gőzhajón (leszállított) kedvezmény áron ide és vissza utazhatnak. Egyszermind értesítjük a tisztelt tagokat s résztvevőket, hogy a rendezendő ünnepélyek részletes programját annak idején kinyomatjuk s hirlapilag is közöljük.

Föl tehát tanítók s tanúgybarátok! gyűljetek össze Nagy-Beeskerek városa vendégszerető falai között, hol előzékeny és vendégszerető lakosság, szerető kollegáitokkal

elől — s mialatt a nász vig zaja hat be lakosztályába, dul-ful dühében, hányja-veti elméjében régi emlékeit, Szigfridje — első s utolsó igaz szerelme — képe tün fel előtte s róla maradt emléktárgyai lomtarában keresgél. Előszed mindent, a mi a gonosz Hagen által orvul megölt hősről emlékeztet: s a rég elfeledett emléktárgyak közt megtalálja a láthatatlanná tevő varázscsuklyát is, melyet Szigfrid egykor a mebelung-kincset őrző Albrik törpétől kapott volt s melylyel Gunther király számára Brunnhildot megnyerte vala. A bosszuért lihegő, megcsalt nő lelkében egy ádáz elhatározás eszméje villan meg. S mikor a nász-ünnepély véget ért, az öröm és vigalmak zaja kitombolt, Etele új nejjével nászatorába vonult és Etellakon minden csendes: Krimhilda magára ölti a láthatatlanná tevő varázscsuklyát, Etele sátrába lopózik s a Szigfrid kardját a szerelem és bor mámorában alvó férj szívébe meríti és őt vérében hagyva távozik. Soha senki sem tudta meg, ki ölte Etelét — németek Mikoltnak, mások az új nőre s befolyására féltékeny fiai által támasztott palota-forradalomnak tulajdonították, csak a Szigfrid özvegyére nem gondolt senki.

Mily nyitány egy nagy époszhoz! Mily tragicus kezdet egy trilogia második részéhez, mely egy nemzet tragédiájával végződendő, az egymást felemészítő s az apjuk birodalmát tönkretjuttató testvérek ádáz harcával, melyet a monda a Krimhilda csatájának nevez, jelentve, hogy a német asszony volt annak vész istennője, a ki így nyitja meg a hosszú harcot. Az éposz esodálatos (a varázscsuklya büvös) ereje hogy van itt tragikai mozzanatu! használva fel! nagyszerűségé-

egyesülve örömtől hevülve várnak benneteket!

A választásra Nagy-Beeskereken!

A „délmagyarországi tanító-egylet“ XVIII. nagy gyűlését rendező helyi bizottság nevében

Nagy-Beeskereken 1884. évi június 17-én.

Váry Mihály,
h. b. titkár.

Baaden Károly,
h. b. elnök.

A képviselőválasztás nagy harcra véget ért. A választás mind a 413 kerületben megtörtént, még csak a szűkebb választások vannak hátra ott, hol az első szavazás nem vezetett eredményre. Ilyen kerületek a nagyatádi, aradi, szentgothárdi, mezőtúri, kecskeméti felső és alsó és a marosvásárhelyi, a hol az a ritka eset történt, hogy a szembenállott két képviselő egyenlőszámu szavazatokat kapott.

Most, hogy az összes eredmény ismeretes, biztosabb alapon lehet az egyes pártok erejét kiszámítani. De a számításokban még mindig nagy eltérés van a különböző pártállású lapok szerint s a vitát csak az fogja eldönteni, ha majd a képviselőház összeül és a pártok tényleg csoportosulnak. A „Nemzet“ számítása szerint a kormánypárt nyert 57, veszített 50 kerületet, tehát 7 kerület nyeresége van; a mérsékelt ellenzék nyert 22, veszített 29, tehát végleg veszített 7 kerületet; a függetlenségi párt nyert 27, veszített 42, tehát végleg veszített 15 kerületet; a pártonkívüliek nyertek 6, veszítettek 9, tehát végleg veszítettek 3 kerületet; az antiszemita tisztán nyertek 17 kerületet; végre a nemzetiségiek nyertek 3, veszítettek 2, tehát végleg nyertek 1 kerületet. Ez alapon a pártok állása következő: a 413 kerületből 232 kormánypárti, 73 függetlenségi, 60 mérsékelt ellenzéki, 17 antiszemita, 15 nemzetiségi és 9 pártonkívüli képviselőt küldött; 7 kerületben pótválasztás lesz. A szabadelvű párt többsége az összes ellenzéki pártokkal szemben 58, ha pedig a pártonkívüliek számításán kívül hagyatnak, akkor a többség 67 vagyis 15-tel több, mint az 1881-iki választások után.

A megválasztott képviselők közt 113 van olyan, ki nem volt tagja a mult országgyűlésnek. Közülök 17-en régebben már voltak képviselők, míg 96 egészen új ember. A mult választásnál még nagyobb: 111 volt az egészen „új emberek“ száma. Zsidó hét van a képviselők közt; mind szabadelvű párti; egy valaki pedig kiszámította, hogy van tizennyolc szabadkőműves is.

ben mily egyszerű és természetes! mennyi erő s mily leleményesség a feltalálásban!

Töredék maradt, mint mondám, külső és belső okok miatt. A belső okok közé számítom, azt a költségek látszót is, hogy a költemény a Nibelungstrofa alakjában volt kezdve. A tárgy, a nibelungi hagyomány és hangulat hatalma vitte rá a költőt. De mielőtt tovább ment volna, érezni kezdé, hogy a német strofa nem lehet a magyar éposz alakja. Az éposz minden költői műfaj közt a leghatározottabban nemzeti. Csak a nemzeti hagyományban gyökerezhetik; nemzeti mondákból veheti tárgyát, alakjait, alapeszméjét; csak a nemzeti érzésből és tudatból nyerheti színezetét; ruhában sem járhat idegenben; alakja, hangja is csak nemzeti lehet. Vörösmarty, a kiből pedig szintén erős volt a nemzeti érzés s a nemzeti ritmus iránt sem hiányzott az érzék, a classicus iskola virágzó korában nem érezte oly elevenen ezt az igazságot s maga nemzeti nagy époszát, valamint kisebb, többnyire szintén hazafias, sőt részben mondai tárgyú epikai költeményeit, a zengzetes de nemzetivé soha sem válható görög versbe öltöztette. Arany Jánosnak volt fentartva, hogy a Tinódi, Hosvai, Görgei Albert és Zrínyi magyar — de még eszilatlan versalakját, a magyar zene alapján kiművelve s zengzetességben is a legmagasb tökélyre emelve, a magyar éposz leg-rászabottabb ruhájául adja. S ő, a ki e szükség és igazság öntudatára ébredett, később volt elnyomni s félretenni saját szülöttét — a Csaba királyfi elkészült énekeit — is, inkább, mintsem a nemzeti költészet ama nagy törvénye ellen vétset, mely szerinte magyar idomokat követel.

Ennek a lelkiismeretnek, ennek a meggyőződés-

Gróf Szécsen Antal ő felsége által az udvari főmarsalli méltóságra nevezetett ki. Kinevezése, mint mondják, részben a magyar irányadó körök óhajára is történt. Döntő körülmény volt azonban az is, hogy az udvari főmarsalli méltóság viselőjének jogi képzettségű férfiúnak kell lennie. Gr. Szécsen tudvalevőleg a magyar konzervatívek egyik legkiválóbbika s nagybecsű irodalmi dolgozataival iróink közt is jeles helyet foglal el.

HELYI HIREK.

* **Christian Antal** polgármester úr a tegnapi nappal beadta polgármesteri állásáról való lemondását.

* **A restauráció** városunk tanácsában a hogy halljuk — csak szeptember havában lesz megejthető.

* **Fehér Ipoly** szegedi tanker. kir. főgazgató úr s a Ferencz József rend lovagja a tanügy terén kifejtett kitünő működésének legújabb elismerésül ő felségétől a királyi tanácsosi címet kapta.

A városi bejelentési hivatal új főnökül a városi főispán úr Almássy Bélát nevezte ki.

* **A nyári szünidőre** a magyar értelmiség nagy része elhagyja városunkat, el megy más vidékekre a „hol illatosabb a róna“ — üdülni, a mire bizony szüksége is van. — A törvényszéknél a szünidei tanács hármas képviselőiként csak Sztočka J. Skultéty J. és Nádaszky D. bírók maradnak itt. A tanárok jó része már el is ment, köztük dr. Fináczy Ernő úr lapunk munkatársa, a ki nejjével Buziás fürdőn tölti a nyarat. — Mindannyinak sok kellemes mulatságot kívánunk!

* **Az iskolaév** a héten megejített vizsgálatokkal be van fejezve. Nem állt módunkban a különböző iskolák vizsgálatain tapasztalatokat és véleményeket szereznünk, pedig a tanügy városunk igen számos és különböző árnyalatu iskola által lévén képviselve sok érdekes és az ügy természeténél fogva sok fontos kérdést szolgáltatna megbeszélés tárgyául. Ezért ez ügyre vonatkozó észrevételeket, a melyek objectív hangon vannak tartva, bárkitől és különösen most szívesen küldünk. Egyben fémntartjuk magunknak, hogy nehány általános és égető kérdést különösen az állami intézetekre vonatkozólag magunk is szellőztessünk.

* **Az érettségi vizsgálat** a helyb. reálgymnasiumnál f. h. 23-án hétfén ment végbe Fehér Ipoly tanker. főgazgató úr elnökele alatt. Hat tan jelentkeztek volt a vizsgálatra s mindnyáján sikerrel tették le. Még pedig ketten: Stokka Tankréd és Steinberg Alajos, jelesen, hárman: Zee Gyula, Annovics Sándor, és Král-

nek köszönjük Toldi mindhárom részében, s a Budahalálában, a magyar hatos — ez igazi és egyetlen magyar epikai nagy versforma — újra teremtését s tökélyessé tételét; de ugyanennek a kisebb epikai — szintoly magyar, népies és művészi — négyesét is a Csodaszarvas regéjében s mindazokét a lyraepikai formákét, melyeket Arany remek balladáiban oly erős zenei érzékkel mint virtuozsi tökélyvel alkalmazott. Kinek nem cseng fülében, hogy a sok közül csak egy párt említsék, a Zách Klára nótája, melyet egy országszerte dalolt néprománzból vett? „Rozgonyi püspök palotája nyitva“ — az Egri leányban; a Rákóczy és Rozgonyiné, az Árva fiu és Éjféli párbaj magyar népdal vagy népballada ritmusai. És ki nem ringatózott a legmagasb művelézet kéjével a Szondi két apródja páratlan művészetel kivitt dallamán, e hűl-ből szavu rózsák zöngedelmén, hol a költő kettős gyöngyösről köt füzért, odaillőt egy huri nyakra!

Ismeretesek Arany János nézetei a magyar nemzeti versidomról, melyek azóta általánosán elfogadott elmélet alapjává váltak; az assonanczról, a magyar rim e már Vörösmarty által is használt, Petőfi által népszerűvé tett, de csak Arany által magállapított s ugyszólván törvénybe iktatott fomájáról; éppen ugy mint elméleti s irodalomtörténeti fejtegetései a naiv — nemzeti — époszról, melyeket részint Zrínyi és Tasso című tanulmányában tárt föl. S mindez arra az erős érzékre mutat, mely e legnemzetibb költőnk s irodalom-és nyelvüvárunkat, arra a meggyőződésre vezette, mely öntudatos művészetel, gyakorlatba is véve, nemesak verstanunk, hanem egész költészetünk általa végrehajtott regenerációjára vezetett.

A tudós elmélete s a költő gyakorlata egyetlen

lics János, jól és egy: Butorka Márk, e g y s z - e r ü e n é r e t t e r e d m é n y n y e l . O l y e r e d m é n y , m e l y n e m e s a k h o g y j ö v a l k e d v e z ő b b a t a n k e r ü l e t t ö b b i i n t é z e t e i b e n t a r t o t t v i z s g á l a t o k é n á l , h o l a v i z s g á l t a k j e l e n t é k e n y r é s z e e l b u k o t t , h a n e m m a g á b a n v é v e i s f é n y e s t a n u s á g a a z i n t é z e t é l e t r e v a l ó s á g á n a k s a z á l t a l a k ö v e t e t t t a n i t á s i r e n d s z e r é s s z e l l e m h e l y e s é s l e k i i s m e r e t e s v o l t á n a k ; e g y b e n p e d i g v i l á g o s é s n y o m ó s e z á f o l a t a a m a , k ü l ö n ö s e n u t ö b b i i d ő b e n h a l l a t s z o t t f e r d e é s g y a n u s e z é l z a t u r á f o g á s n a k , h o g y a z i n t é z e t e t a m a g y a r o s i t á s b a n c h a u v i n i s t i k u s s z e l l e m v e z e t i s h o g y a m a g y a r n y e l v t u l z ó k u l t u r a s z a m e l l e t t e l h a n y a g o l j a a t ö b b i n y e l v e k e t , k ü l ö n ö s e n p e d i g a t ö b b i r e á l i s t u d o m á n y t á r g y a k a t . — A k e r . f ő g a z g a t ó ú r i s k i v á l ó ö r ö m é t f e j z e t e k i a z e r e d m é n y f ő l ö t t .

* **A helyb. reálgymnasium értesítője** ez idei tanévről megjelent már. Az elején „Szulejman első hadjárata Magyarországon“ cz. terjedelmes és jeles történelmi tanulmányt találunk Kiss Lajos tanártól, a kitől lapunkban is már többrendbeli érdekes cikket közöltünk Délmagyarország történeti multjából. Az intézet stat. adataiból csak annyit említünk most fel, hogy az intézet tanulóinak összes száma az év elején 110 volt, az év végén 98. A többi részletek kimutatását jövő számunkra hagyjuk.

* **Vizsgálati ajándék.** Raddd a Frigyes gyógyszerész úr, az idei évvégi vizsgálatok alkalmára a helyb. német nyelvű községi fiú- és leányiskolának 10 frtot adott át a czéltől, hogy e pénzből ez iskola szorgalmas növendékeinek kiosztandó jutalmak szereztessenek be. A nevezett iskola szép könyveket és egyéb czélszerű taneszközöket vásárolt az ajándékon és 32 tanulót jutalmazott meg velök. — A nemes adakozónak és derék iskolabarátának úgy a tanulók, szülők és tanítótestület mint általában a tanügy nevében legmelegebb köszönetünket és elismerésünket nyilváníttunk!

* **Tornász-kirándulás.** A „pancsovai tornaegyesület“ f. é. július 6-án tornász-kirándulást tart Staresova felé, melynek sorrendje a következő:

1. Reggel 5 órakor gyülekezés a tornahelyiségben (a reálgymnasium udvarában).
2. Elindulás pont 1/2 órákor.
3. Egy óráig tartó gyalogolás.
4. 1/2 „ „ „ pihenés.
5. Verseny-futás
6. „ „ ugrás (távol).
7. 1/2 óráig tartó pihenés.
8. Visszaindulás pont 8 órakor.

Mindazok a t. tornaegyesületi tag urak, a kike kirándulásban részt akarnak venni, sziveskedjenek ebbeli szándékukat a rendes tornászai idő-

magyar költőben sem jutott nagyobb összhangzásra, mint Arany Jánosban; e részben a világirodalomban is csak egy nagyság mulja felül, Dante, akinek az olasz költői nyelvet sokkal kevesebb előzménnyel kellett megállapítania, mint Arany Jánosnak a magyart; mert nem voltak oly elődei, mint Berzsenyi és Kisfaludi Károly, Vörösmarty és Petőfi. Egy jeles, ma már elhunyt társunk mondá, hogy nincs a lyrai és epikai költészetnek oly válfaja, melynek elméletét az Arany által adott példányszerű példákban meg lehetne alkotni. De tegyük hozzá, hogy Arany először magában megalkotta és tisztába hozta ez elméleteket s öntudatos művészetel szabta hozzájuk példáit, amit viszont a világirodalom nagy költői közül, oly mértékben legalább mint róla, csak az egy Goethéről lehet elmondani.

Igy találta meg azt is, amit elméletben epikai hitelnek nevezett s a gyakorlatban oly nagyszerűen alkalmazott. A hősében s annak hivatásában vagy isteni küldetésében vetett erős hit nélkül nincs epikus s nem lehet igazán nemzeti éposz, mely csak a hagyomány erejében gyökerezhetik. S „oh Toldi Miklós — így kiáltottam fel már az ő ravatalánál — a tudomány bebizonyította, hogy te nem voltál mese, de az oklevelek adatainál s a történelmi bizonyítékoknál biztosabb létet és kétségvonhatatlanabb igazságot ő adott neked; adott látnoki hitével, melylyel létedben nem kételkedett, mielőtt az be volna bizonyítva s — mint Kemény Zsigmond mondá — mily sokat köszönetünk annak, hogy Arany János hitt benned!“

„Olyan erősen, ismétlem, mint Homér Akhilleuszban, hitt ő világhíró Etelében s a Hadur kardjá-

egyestülve örömtől hevülve várnak benneteket!

A vizontlátásra Nagy-Beeskereken!

A „délmagyarországi tanító-egylet“ XVIII. nagy gyűlését rendező helyi bizottság nevében

Nagy-Beeskereken 1884. évi június 17-én.

Váry Mihály,
h. b. titkár.

Baaden Károly,
h. b. elnök.

A képviselőválasztás nagy harcra véget ért. A választás mind a 413 kerületben megtörtént, még csak a szűkebb választások vannak hátra ott, hol az első szavazás nem vezetett eredményre. Ilyen kerületek a nagyatádi, aradi, szentgothárdi, mezőtúri, kecskeméti felső és alsó és a marosvásárhelyi, a hol az a ritka eset történt, hogy a szembenállott két képviselő egyenlőszámu szavazatot kapott.

Most, hogy az összes eredmény ismeretes, biztosabb alapon lehet az egyes pártok erejét kiszámítani. De a számításokban még mindig nagy eltérés van a különböző pártállású lapok szerint s a vitát csak az fogja eldönteni, ha majd a képviselőház összeül és a pártok tényleg csoportosulnak. A „Nemzet“ számítása szerint, a kormánypárt nyert 57, veszített 50 kerületet, tehát 7 kerület nyeresége van; a mérsékelt ellenzék nyert 22, veszített 29, tehát végleg veszített 7 kerületet; a függetlenségi párt nyert 27, veszített 42, tehát végleg veszített 15 kerületet; a pártokivüliek nyertek 6, veszítettek 9, tehát végleg veszítettek 3 kerületet; az antiszemita tisztán nyertek 17 kerületet; végre a nemzetiségiek nyertek 3, veszítettek 2, tehát végleg nyertek 1 kerületet. Ez alapon a pártok állása következő: a 413 kerületből 232 kormánypárti, 73 függetlenségi, 60 mérsékelt ellenzéki, 17 antiszemita, 15 nemzetiségi és 9 pártokivüli képviselőt küldött; 7 kerületben pótválasztás lesz. A szabadelvű párt többsége az összes ellenzéki pártokkal szemben 58, ha pedig a pártokivüliek számításán kívül hagyatnak, akkor a többség 67 vagyis 15-tel több, mint az 1881-iki választások után.

A megválasztott képviselők közt 113 van olyan, ki nem volt tagja a mult országgyűlésnek. Közülök 17-en régebben már voltak képviselők, míg 96 egészen új ember. A mult választásnál még nagyobb: 111 volt az egészen „új emberek“ száma. Zsidó hét van a képviselők közt; mind szabadelvű párti; egy valaki pedig kiszámította, hogy van tizenyole szabadkőműves is.

ben mily egyszerű és természetes! mennyi erő s mily leleményesség a feltalálásban!

Törődék maradt, mint mondtam, külső és belső okok miatt. A belső okok közé számítom, azt a külsőnek látszó is, hogy a költemény a Nibelungstrofa alakjában volt kezdve. A tárgy, a nibelungi hagyomány és hangulat hatalma vitte rá a költőt. De mielőtt tovább ment volna, érezni kezdé, hogy a német stófa nem lehet a magyar eposz alakja. Az eposz minden költői műfaj közt a leghatározottabban nemzeti. Csak a nemzeti hagyományban gyökerezhetik; nemzeti mondakból veheti tárgyát, alakjait, alapszínjét; csak a nemzeti érzésből és tudatból nyerheti színezetét; ruhában sem járhat idegenben; alakja, hangja is csak nemzeti lehet. Vörösmarty, a kiből pedig szintén erős volt a nemzeti érzés s a nemzeti rythmus iránt sem hiányzott az érzék, a classicus iskola virágzó korában nem érezte oly elevenen ezt az igazságot s maga nemzeti nagy eposát, valamint kisebb, többnyire szintén hazafias, sőt részben mondai tárgyú epikai költeményeit, a zengzetes de nemzetivé soha sem válható görög verse öltöztette. Arany Jánosnak volt fentartva, hogy a Tinódi, Hossvai, Görgei Albert és Zrinyi magyar — de még esziszolatlan versalakját, a magyar zene alapján kiművelve s zengzetességben is a legmagasb tökélyre emelve, a magyar eposz leg-részabotabb ruhájával adja. S ő, a ki e szükség és igazság öntudatára ébredett, később volt elnyomni s félretenni saját szülőttét — a Csaba királyfi elkészült énekeit — is, inkább, mintsem a nemzeti költészet ama nagy törvénye ellen vétsen, mely szerinte magyar idomokat követel.

Ennek a lelkiismeretnek, ennek a meggyőződés-

Gróf Szécsen Antal őfelsége által az udvari főmarsalli méltóságra nevezetett ki. Kinevezése, mint mondják, részben a magyar irányadó körök óhajára is történt. Döntő körülmény volt azonban az is, hogy az udvari főmarsalli méltóság viselőjének jogi képzettségű férfiúnak kell lennie. Gr. Szécsen tudvalevőleg a magyar konzervatívok egyik legkiválóbbika s nagybecsű irodalmi dolgozataival iróink közt is jeles helyet foglal el.

HELYI HIREK.

* **Christian Antal** polgármester úr a tegnapi nappal beadta polgármesteri állásáról való lemondását.

* **A restauráció** városunk tanácsában a hogy halljuk — csak szeptember havában lesz megejthető.

* **Fehér Ipoly** szegedi tanker. kir. főigazgató úr s a Ferencz József rend lovagja a tanügy terén kifejtett kitünő működésének legnagyobb elismerésül őfelségétől a királyi tanácsosi címet kapta.

A városi bejelentési hivatal új főnökül a városi főispán úr Almássy Bélát nevezte ki.

* **A nyári szünidőre** a magyar értelmiség nagy része elhagyja városunkat, el megy más vidékekre a „hol illatosabb a róma“ — üdülni, a mire bizony szüksége is van. — A törvényszéknél a szünidei tanács hármas képviselőiként csak Sztokek a J. Skultéty J. és Nádas-ky D. bírók maradnak itt. A tanárok jó része már el is ment, köztük dr. Fináczy Ernő úr lapunk munkatársa, a ki nevével Buziás fürdőn tölti a nyarat. — Mindannyinak sok kellemes mulatságot kívánunk!

* **Az iskolaév** a héten megejtett vizsgálatokkal be van fejezve. Nem állt módunkban a különböző iskolák vizsgálatain tapasztalatokat és véleményt szereznünk, pedig a tanügy városunk igen számos és különböző árnyalatu iskola által lévén képviselve sok érdekes és az ügy természeténél fogva sok fontos kérdést szolgáltatna megbeszélés tárgyául. Ezért ez ügyre vonatkozó észrevételeket, a melyek objectív hangon vannak tartva, bárkitől és különösen most szívesen közlünk. Egyben fűntartjuk magunknak, hogy néhány általános és égető kérdést különösen az állami intézetekre vonatkozólag magunk is szellőztessünk.

* **Az érettségi vizsgálat** a helyb. reálgymnasiumnál f. h. 23-án hétfén ment végbe Fehér Ipoly tanker. főigazgató úr elnökelete alatt. H a t a n jelentkeztek volt a vizsgálatra s mindnyájan sikerrel tették le. Még pedig ketten: Stokka Tankréd és Steinberg Alajos, jelesen, hárman: Zee Gyula, Annovics Sándor, és Král-

nek köszönjük Toldi mindhárom részében, s a Buda-halálában, a magyar hatos — ez igazi és egyetlen magyar epikai nagy versforma — újra teremtését s tökélyessé tételét; de ugyanennek a kisebb epikai — szintoly magyar, népies és művészi — négyesét is a Csodaszarvas regéjében s mindazokét a lyraiepikai formakét, melyeket Arany remek balladáiában oly erős zenei érzéssel mint virtuozsi tökélyvel alkalmazott. Kinek nem eseng fülében, hogy a sok közül csak egy párt említsek, a Zách Klára nótáját, melyet egy országszerte dalolt népművészből vett? „Rozgonyi püspök palotája nyitva“ — az Egri leányban: a Rákóczy és Rozgonyiné, az Árva fiu és Éjjeli párba magyar népdal vagy népballada rythmusai. És ki nem ringatózott a legmagasb műélvezet kéjével a Szondi két apródja páratlan művészettel kivitt dallamán, e bülbül szavú rózsák zöngedelmen, hol a költő kettős gyöngyszorból két füzért, odaillőt egy huri nyakra!

Ismeretesek Arany János nézetei a magyar nemzeti versidomról, melyek azóta általánosan elfogadott elmélet alapjává váltak; az assonanzról, a magyar rim e már Vörösmarty által is használt, Petőfi által népszerűvé tett, de csak Arany által magállapított s ugyszólván törvénybe iktatott fomájáról; éppen úgy mint elméleti s irodalomtörténeti fejtegetései a naiv — nemzeti — eposról, melyeket részint Zrinyi és Tasso ezimű tanulmányában tárt föl. S mindez arra az erős érzékre mutat, mely e legnemzetibb költőnk s irodalom-és nyelvhuvarunkat, arra a meggyőződésre vezette, mely öntudatos művészettel, gyakorlatba is véve, nemcsak verstanunk, hanem egész költészetünk általa végrehajtott regenerációjára vezetett.

A tudós elmélete s a költő gyakorlata egyetlen

lies János, jó! és egy: Butorka Márk, egy s z e r ü e n é r e t t e r e d m é n y n e l. Oly eredmény, mely nemcsak hogy jóval kedvezőbb a tankerület többi intézeteiben tartott vizsgálatokénál, hol a vizsgálatok jelentékeny része elbukott, hanem magában véve is fényes tanúsága az intézet életrevalóságának s az általa követett tanítási rendszer és szellem helyes és lelkiismeretes voltának; egyben pedig világos és nyomós czáfolata ama, különösen utóbbi időben hallatszott ferde és gyanus czélzatu ráfogásnak, hogy az intézetet a magyarosításban chauvinistikus szellem vezeti s hogy a magyar nyelv tulzó kultusza mellett el hanyagolja a többi nyelveket, különösen pedig a többi reális tudomány tárgyakat. — A ker. főigazgató úr is kiváló örömet fejezte ki az eredmény fölött.

* **A helyb. reálgymnasium értesítője** ez idei tanévről megjelent már. Az elején „Szulejman első hadjárata Magyarországgal ellen“ cz. terjedelmes és jeles történelmi tanulmányt találunk Kiss Lajos tanártól, a kitől lapunkban is már többrendbeli érdekes cikket közöltünk Délmagyarország történeti multjából. Az intézet stat. adataiból csak annyit említünk most fel, hogy az intézet tanulóinak összes száma az év elején 110 volt, az év végén 98. A többi részletek kimutatását jövő számunkra hagyjuk.

* **Vizsgálati ajándék.** R a d d a Frigyes gyógyszerész úr, az idei évvégi vizsgálatok alkalmára a helyb. német nyelvű községi fiú- és leányiskolának 10 frtot adott át a czélból, hogy e pénzből ez iskola szorgalmas növendékeinek kiosztandó jutalmak szerzettessenek be. A nevezett iskola szép könyveket és egyéb czélzertu taneszközöket vásárolt az ajándékon és 32 tanulót jutalmazott meg velök. — A nemes adakozónak és derék iskolabarátnak úgy a tanulók, szülők és tanítótestület mint általában a tanügy nevében legmelegebb köszönetünket és elismerésünket nyilvánítjuk!

* **Tornász-kirándulás.** A „pancsovai tornaegyesület“ f. é. július 6-án tornász-kirándulást tart Staresova felé, melynek sorrendje a következő:

1. Reggel 5 órakor gyülekezés a tornahelyiségben (a reálgymnasium udvarában).
2. Elindulás pont 1/2 órákor.
3. Egy óráig tartó gyalogolás.
4. 1/2 „ „ „ pihenés.
5. Verseny-futás
6. „ „ ugrás (távol).
7. 1/2 óráig tartó pihenés.
8. Visszaindulás pont 8 órákor.

Mindazok a t. tornaegyesületi tag urak, a kik e kirándulásban részt akarnak venni, szíveskedjenek ebbeli szándékukat a rendes tornászai idő-

magyar költőben sem jutott nagyobb összhangzásra, mint Arany Jánosban; e részben a világirodalomban is csak egy nagyság mulja felül, Dante, akinek az olasz költői nyelvet sokkal kevesebb előzménnyel kellett megállapítania, mint Arany Jánosnak a magyart; mert nem voltak oly elődei, mint Berzesnyi és Kisfaludi Károly, Vörösmarty és Petőfi. Egy jeles, ma már elhunyt társunk mondá, hogy nincs a lyrai és epikai költészetnek oly válfaja, melynek elméletét az Arany által adott példányszerű példákól meg ne lehetne alkotni. De tegyük hozzá, hogy Arany először magában megalkotta és tisztába hozta ez elméleteket s öntudatos művészettel szabta hozzájuk példáit, amit viszont a világirodalom nagy költői közül, oly mértékben legalább mint róla, csak az egy Goethéről lehet elmondani.

Igy találta meg azt is, amit elméletben epikai hitelnél nevezett s a gyakorlatban oly egyszerűen alkalmazott. A hősében s annak hivatásában vagy isteni küldetésében vetett erős hit nélkül nincs epikus s nem lehet igazán nemzeti eposz, mely csak a hagyomány erejében gyökerezhetik. S „oh Toldi Miklós — így kiáltotam fel már az ő ravatalánál — a tudomány bebizonyította, hogy te nem voltál mese, de az oklevelek adatainál s a történelmi bizonyítékoknál biztosabb létet és kétségbevonhatatlanabb igazságot ő adott neked; adott látnoki hitével, melylyel létedben nem kételkedett, mielőtt az be volna bizonyítva s — mint Kemény Zsigmond mondá — mily sokat köszönünk annak, hogy Arany János hitt benned!“

„Olyan erősen, ismétlem, mint Homér Akhilleuszban, hitt ő világbíró Etelében s a Hadur kardja-

ben (kedd, esütörtök, szombat este 7—8) a művezetőknek bejelenteni.

* **A mostani időjárás** magyarázatát dr. Angerstein német meteorologus a következőkben kíséri meg: Gondos észleletek megállapították, hogy az évi közép-hőmérséklet bizonyos ingadozásai periodikusan ismétlődnek, még pedig minden nyolez, tizenkét, sőt tizenhárom évben van egy nagyon hideg és nedves esztendő. Ily hideg évek voltak 1830, 1838, 1850, 1861 és 1871. Az ismétlődés oly szabályos, hogy okvetetlen valami törvényt kell elfogadni, a mely szerint ez történik. A meteorologiai jelenségek legfőbbjének oka a napban keresendő és ott a most szóban forgó is. A napon gyakran lehet fénytümeményeket észlelni, minők a granulációk, napfáklyák és protuberanciák; mindenki ismeri ezenkívül a sötét helyeket, az úgynevezett napfoltokat is. Ezek salaktömegek, melyek a nap izzófolyékony felső rétegén usznak. A salaktömegek időnkint jobban és jobban meggyűlnek a nap egyenlítője táján és ilyenkor ott nagy mennyiségben láthatók. Mikor aztán a salak összegyűlése elérte a maximumot, a salaktömegek eltávolodnak a nap egyenlítőjétől és a sarkok táján lassankint eltűnedeznek. A napfoltok e változásai periodikusok; minden folt-maximum után négy, egész hat év múlva folt-minimum következik és viszont. A két maximum között tehát nyolez, egész tizenkét esztendő telik el. Folt-maximum voltak a napon 1829, 1837, 1848, 1860, 1870 és 1882. években, nagyon hideg és nedves esztendők voltak pedig, mint már említők, 1830, 1838, 1850, 1861 és 1871. Tehát 1829-től 1870-ig minden folt-maximumos évre hideg és nedves esztendő következik. Ha ebből következtetni lehet, úgy 1882-re, mikor a napon legtöbb folt volt, ilyen évet kellett várni; 1883 azonban meleg volt s így a hideg év a mostani, mint a hogy 1848-ra következett a fagyos 1850. E szerint alig volna remény, hogy az idén nyájasabb napokat is élünk még s arra is el lehetünk készülve, hogy nagyon kemény telünk lesz.

* **A legfontosabb.** A képviselőválasztás meleg napjai után küszöbön állanak a még melegebb napok: az aratás napjai. Két hivatalos jelentés, mely most került nyilvánosságra, nem igen biztatólag szól. Az egyik szerint, a búzával bevetett több mint négy millió holdból negyedfél millióról érkezett tudósítás s jó termést a vetéseknek egy tizedrésze sem ígér, jó közepszerűt egy harmadrész, középest a fele s ennél gyöngébbet egy tizedrészt. Az utóbbi hetek esős, hideg időjárása sokat ártott, a rozsdá nagyban terjedt és általában csak középtermésre lehet számítani.

* **Solferino** azaz a solferinói ütközet 25. éves fordulója esett hétfőre, jun. 24-ére, a mely nap emlékét városunkban is többen megülték, főleg azok a hadastyánok, a kik e

ban, melyet az négy szélbe suhinta, s vele nemcsak magának, hanem utódainak is, Árpádnak és maradékainak, nekünk is örök országot hódított a Duna s Tisza mentén. Az epikus e hite a pőféták és apostolok hitéhez hasonló, erőre és hatásra nézve. Hiszen az istenben, a ki a nemzetek sorsának intézője s hiszen a hősben, aki az istennek végzetes eszköze. S ami egy nagy költő lelkében megfogant és gyökeret vert, az sajátjává lesz általa egész nemzetének, mely azontul nem szakadhat el a mult hitéből, melyre jövőjét építi!

Igy hitt ő mindenben, amit irt. Mint ajkáról soha nem igaz szó, úgy tollából sem jött ki soha egyetlen csak kétes igazságu sor sem. Nemesak a hazugság, amire igazi költő sohasem vetemedik, de még a mibe kiváló költők vagy szónokok is esnek néha, csupa megszokásból vagy modorosságából is, a gyakran öntudatlan affectatio is távol volt tőle. Még csak költői tulzást sem találunk nála, az affectus legnagyobb hevében sem. Költészetében semmi sincs a szin-pompás buborékok elragadó s vakító szivárványából, szilárd, de művészileg faragott s összeillesztett kövekből épült minden. Azért a színek ereje sem hiányzik, mintha a festő, a szobrász és az építőmester, mint Michael Angeloban, egyesült volna a szó e művészenben is, ki az esetet és a vésőt, a mérő-olmot és a derékszögölöt mind az egyetlen tollal helyettesítette; hozzá adva még a hang zenéjét is, melylyel az angyali Buonarotti nem bírt.

Önkéntlenül odatérek vissza, ahonnan kiindultam; az ember nem volt kisebb Arany Jánosban mint a költő — s az ő költői nagyságának alapja ember jellemének nagysága. Ragyogóbb szellem soha sem

mozgalmas nagy napokban személyesen is részt vettek.

* **A trónörökös könyve.** „Az osztrák-magyar monarchia irásban és képekben” című munka szerkesztése meg kezdette ama felhívások szétküldését, melyeket Rudolf trónörökös a magyar írkokhoz és művészekhez intézett. A felhívás így hangzik: „Az általam tervezett osztrák-magyar monarchia irásban és képekben című munka létrehozásánál, óhajtam lévén a magyar irodalom és művészet legkitünőbb és legilletékesebb tehetségeit és szaktudósait egyesítve látni, tisztelettel felkérem uraságodat, e munkának a magyar szent korona országait ismertető részéhez nagyra-beesült közreműködésével hozzájárulni. Azon biztos reményben, miszerint uraságod, e hazánkat megismertető munka minél tökéletesebb összeállításának sikerét előmozdítani óhajtja, kérem uraságodat sziveskedjék ez iránti készségét s egyéb erre vonatkozó nézeteit, a magyar szent korona országait tárgyaló rész szerkesztésével megbízott Jókai Mór urral közölni, ki a munka szervezete és egyéb feltételek iránt felvilágosításokat adand. Fogadja uraságod legőszintűbb tiszteletet kifejezését. Kelt Laxenburgban, 1884. június 7-én Rudolf s. k.” A levelek a trónörökös sajátkezű aláírásával vannak ellátva. Mihelyt a válaszok beérkeznek, megalkulnak az irodalmi és művészeti felügyelő bizottságok. A szerkesztőség működését július 1-én kezdi meg. Addig is, pár nap multán, közzé fogja tenni hírlapi uton a tájékoztató prospektusát a magyar korona országait illető résznek, a célból, hogy a felszólított írkok és művészek az egész tárgy terjedelméről, és egyetemlegességéről értesülést nyerjenek, a mely prospektus azonban nem kimerítő, nem megváltozhatatlan. A végmegállapítás az irodalmi bizottság befolyása mellett fog létrejönni.

* **Fehértemplomról** írják, hogy a város lakossága közt folyton nagyobb méveket ölt az Amerikába való kivándorlás. Ujában ismét harminc család folyamodott utlevélért s a kivándorlók legnagyobb részt szorgalmas, munkás emberek, kik olesón adnak tul jószágaikon, hogy szerenesét próbáljanak az új világrészben, melyet ott élő honfitársaik, leveleikben igen kecségetető szinben tüntetnek fel. Pedig a ki Amerikában boldogulni akar, annak sokkal fárasztóbb munkát kell végeznie, mint a minőhöz itthon szokva volt. Ezekre megy azok száma, kik künn a legnagyobb nyomorban tengődnek s áldva borulnak a haza földére, ha sikerült visszajöniök. Jó volna, ha a kivándorlás láza által elkapattak e szerenesetlenek példáján okulnának.

* **Nemzetközi időjárásbulletin.** Bécs, jun. 26. Nyugati egész éjszak-nyugati szelek, változó felhőzet lényeges hőmérsék — változás nélkül várható.

* **A tanügyért!** Nagy-Beeskerek városa azon

járt igénytelenebb ruhában. Az ó-kor Cincimatusához hasonlítanám, a kit polgártársai, mikor a fenyegett haza megmentésére dictatornak hívták meg, az ekeszarvánál találtak, ha mem találnék közelébb hasonlatot, nagy kortásában — kortásunkban — Deák Ferencben, kiben a szellem és ész fénye, a jellem szintazon egyszerűségével s önzetlenségével párosult. Hányszor nem hajoltunk meg mindnyájan, maga az akademia is mely a költőt ismételtlen megkoszoruzta s a tudóst tudósai első sorába álltette, nem egyszer meghajolt a fényében oly szerény és igénytelen ember nagysága előtt, érezve: hogy nagy elméjénél még nagyobb szíve, s lángeszénél még tiszteletet parancsolóbb jelleme! Ugy jártkelt közöttünk a legkisebb — s nem akart tudni arról, a mit mi mindnyájan éreztünk hogy ő legnagyobb. A földön járt a haza földén, melyet a hagyományok, gyökereikkel át meg átfogva erősítették — s melyből, mint Antaeus, ő is mindig új erőt merített; a való földén, melyben az igaz emberi, a költészet mindig zöldellő előfája, sarjad és virul; de mi az eszmény diestényétől körítve láttuk az ő homlokát, ég magasában, fenn a csillagok között.

A csillagok között! S most már valóban ott van; a mi egünk — az emberiség egének örökfényű álló csillagai között ő is elfoglalta a maga helyét. A milyen egyszerű volt itt külső, emberi alakja, lelke annyifényvel költözött oda. Mind azoknak a fénye, a kik előtte mentek, reá sütött s ő magára szedte és önfényébe olvasztotta azok ragyogását. Legnagyobb neveink, Zrínyi és Vörösmarty, Petőfi és Tompa, mentek fényvonalként előtte. Ő egyiknél sem kisebb, az ő utja egyiknél sem kevésbé ragyogó.

alkalomból, hogy a tanítóegylet ez idei nagygyűlése ott tartja, az egyesület segélyalapjára 1000 frtot, a gyűlés alkalmával rendezendő ünnepélyességek költségeire pedig 150 frtot szavazott meg.

* **A helyi hajók** menetrendje P a n c s o v a B e l g r á d - Z i m o n y közt máj. 20-tól a következőképp alapított meg: P a n c s o v á r ó l i n d u l r e g g e l i 8. d é l i 12 é s e s t i 6 ó r a k o r Z i m o n y b ó l . . . 6. d. 10¹/₂ é s d. u. 3¹/₂ .

Kolerajárvány rémes hire jött a héten Franciaország T o u l o n városából. Rohamos halálozás fordult elő a kolera minden tünetjeivel, de az odavaló és a betegség jelenségeit észlelő egyéb híres orvosok még nincsenek egészen tisztában az iránt, vajjon á z s i a i kolera-e vagy csak sporadikus kolera. Miután azonban még mindig fordulnak elő halálesetek szükséges hogy mindennütt és nálunk is a legszigorubb előővintézkedések megtétesenek:

A magy. kir. belügyminiszter a törvényhatóságokhoz következő körrendeletet bocsátotta ki:

A napilapok hire szerint Toulonban nagyobb számmal kolera-esetek merültek fel s azok foytán halálozások is történtek. Noha a kolerának felmerülte annak keletkezési esetleg behurczolási módja hivatalosan még eddig konstatálva nincsen, mindazonáltal, mivel állítólag kolera folytán halálozások fordultak elő, az ügy a hazai egészségügy megóvása érdekében jelentőséggel bír. Tekintettel arra, hogy a szóban levő betegedés ezuttal Európának egyik nagyobb forgalommal bíró helyén merült fel s ennél fogva az elhureczolás veszélye is nagyobb; tekintettel továbbá a beállott meleg évszakra: a gondos elővigyázat tanácsolta gátló és óvintézkedéseknek kellő időben való előzetes megtétele már azért is multhatlanul szükségesnek mutatkozik, nehogy az ország a bekövetkehető veszélylyel szemben készületlenül találtassék. E szempontból kiindulva szükségesnek tartom ezennel elrendelni, hogy mindaz a mi az Egyiptomban felmerült hasonló alkalommal 1883. évi július 6. án 36605 sz. a. kelt körrendeletben foglaltatik, a legnagyobb erélylyel és pontossággal foganatosíttassék, jelesül pedig azon intézkedések, a melyekre nézve a fenti rendelet szerint is mint azonnal megejtendőök jelöltetnek meg, minők az 1. 2. 3-ik pont alatt elősoroltak, név szerint az utczák és lakházak tisztán tartása, a vásárirendőrség szoros foganatosítása, a nyilvános helyeknek kielégítő fertőtlenítése stb. haldéktalanul rendeltessenek el, s pontosan foganatosíttassanak; a többi óvintézkedésekre nézve pedig az előkészületek már most aként legyenek megtéve, hogy a szükség fel-

Alkotási szilárdsága, az anyag művészi beosztása, a jellemzés gazdagsága és ereje, az alakok szobrászi kidomborítása: Zrínyire emlékeztet, az első magyar epopéa költőjére, a ki harezok közepett irta nagy művét, melyben a keresztény eszme által áthatva, isten kiválasztottjának festette nemzetét és hőseit s isten végzetének ennek önfeláldozását; de eszméjét a magasból le tudta hozni a földre, s igazi emberekben — esontból és hushól valóknban testesíteni meg, magyarokban és törökökben, férfiakban és asszonyokban, mint kivüle senki más, csak ez, a kit vele egyenlő rangban, az első magyar epikusnak nevezünk.

Epen ugy osztozik a nyelv művészetének diestőségében Vörösmartyval. A nyelv e ritka mestere, ki nyelvujításunk korszakában új költői nyelvet teremtett, kinek kezében a toll csaknem esettő változott, oly gazdagon tudott színezni, csaknem hangszerré, oly zengzetes tudott lenni, s oly nagy hanglétrán játszott, a mely a leglágyabb s a hegedű legszivolasztóbb hangjától a zongora legviharosabb hangversenyéig: Vörösmarty, a nyelv zengzetességében örökre példány marad; az volt Aranynak is. Mértékei zengzetességén kívül, mely kivált a classica formákban éri el tetőpontját, a Vörösmarty nyelvében, ritka háj mellett esodás erő van, kivált festéseiben, jelzőiben, merész fordulataiban, melyekben ő is szeretett a régiséghez fordulni s felujítani a mi feledésbe ment, de becsét el nem veszíthette. Arany ugyanezen a nyomokon járt s nyelve, ha nem zengzetesebb, de még szabatosabb az övénél.

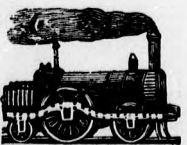
(Vége köv.)

merülténél ez iránt hátramaradás vagy mulasztás tapasztalható ne lehessen.

Miért is a járványbíróóságok megalakítása, járványkerületek felosztása, továbbá a lakosságnak a betegségre való figyelmessé tétele, járványkórházak kijelölése, gyógyszerek beszerzésének módosítása, hullaházakról való gondoskodás iránt az előintézkedések már most teendők meg. Önkényt értvén, hogy azon nem várt esetre, ha az országban ily betegülés netán előfordulna, akkor tekintet nélkül arra, vajjon az cholera, cholera nostras, vagy ázsiai kolera-e, a betegség keletkezésére vonatkozó tudósítás kíséretében, lehetőleg távirati uton ide haladéktalanul jelentés teendő. A törvényhatóság ügybuzgalmától s az ily esetekben tanúsított kötelességérzetétől egyébiránt elvárom, hogy ezen ügyben a legnagyobb lelkiismeretességgel, erélyvel s pontossággal fog eljárni s hogy az e részben tett intézkedéseiről szóló kimerítő részletes jelentését hozzám lehető gyorsasággal felterjesztendő.

Városunk törvényhatósága tegnap kapta a rendeletet s annak foganato sitásához legott hozzá fogott.

Budapest főváros tanácsa is szükségesnek tartotta, hogy előzetes intézkedésekkel a közegészségi és köztisztasági állapot javítására hasson. A tanács emélfogva hirdetményt bocsátott ki a lakossághoz, a melyben ismételtetik a nyár elején mindenkor megtemni szokott intelem, hogy minden háziúr és lakó, szóval minden ember a tisztaságot tartsa szem előtt, legyen mérsékletes, a helyiségek gondoztassanak, fertőtlenítsenek; a fertőtlenítő szerek a gazdasági hivatalban és az előjáróságoknál a beszerzési áron lesznek vásárolhatók. A kerületi előjáróságok utasítást nyertek, hogy az utcák tisztítását szigorúan ellenőrizzék és teljesíttessék, különösen a bérkocsi állomások fertőtlenítését kísérik figyelemmel és ha a bérkocsisok el mulasztanák kötelességüket, az előjáróságok az érdekelt költségén maguk hajtassák végre a kellő desinfectiót. Utasított a közegészségi bizottság, hogy az ideiglenes járványkórháznak, a melyet esetleg 10 nap alatt is össze lehet állítani, tervét mutassa be, a vásárendőrség pedig azon megbízást nyerte, hogy az élelmi piacokat a legelkiismeretesebben ellenőrizze.

Vasuti menetrend

Érvényes 1884. május 20-tól.

Á L L O M Á S	Gyors- vonat	Személy- vonat	Vegyes- vonat
Zimony-ból indúl	2.46	11.38	6.40
Batajnica	—	12.06	7.15
Új-Pazua	—	12.20	7.32
Ó-Pazua	—	12.36	7.52
Indjiá-ról Mitrovicznak	3.31	1.01	8.21
Bečka	—	1.26	8.49
Karlócza	4.14	1.58	9.23
Petervárad	4.26	2.13	9.39
Újvidék	4.43	2.36	10.06
Verbász-Kúla	5.27	3.54	11.24
Szabadka	6.40	6.07	2.05
Kiskőrös	7.59	7.51	4.23
Budapestre érkezik	10.10	10.58	8.15
Budapest-ről indúl	7.30	5.50	6.40
Kiskőrös	9.38	6.41	10.51
Szabadka	11.01	9.00	1.28
Verbász-Kúla	12.05	10.58	3.29
Újvidék	12.55	12.22	4.52
Petervárad	1.06	12.37	5.08
Karlócza	1.18	12.52	5.27
Bečka	—	1.29	6.04
Indjiá-ról Mitrovicznak	2.00	10.40	—
Indjiá, Zimonymak	2.03	2.14	6.36
Ó-Pazua	—	2.31	6.56
Új-Pazua	—	2.48	7.16
Batajnica	—	3.03	7.33
Zimonyba érkezik	2.45	3.30	8.07

A bekerített óraszámok az esti 6 órától reggeli 5 óra 59 percig terjedő éjjeli órákat jelölik. A kövéren nyomtatott állomásokon étteremis van.

HIRDETÉSEK.

3252 szám.

tlkvi 1884.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

A pancsovai kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság részéről ezennel közkhíré tétetik, hogy Nikolajevics Eufemia pancsovai lakos végrehajthatónak Marinkovics Alexa és néhai Marinkovics Szóka örökösei végrehajthatást szenvedettek elleni 300 frt tőke követelés ennek 1879 évi december hó 15-ik napjától járó 8% kamatai, 45 frt eddigi valamint 10 frt 80 kr. megállapított jelenlegi és még felmerülendő költségeknek kielégítése végett 1884 évi Julius hó 29-ik napjának délelőtti 9 órákor a kebelbeli telekkönyvi hatóság helyiségében az ezen törvényszék területén fekvő Pancsova város 1529 számú telekjegyzőkönyvben foglalt következő ingatlanok u. m. az A + 1 sor 2894 helyrajzi és 2108 összeírási számú ház 858 frt és az A + 3 sor és 5857 hrsz. alatt felvett 812□-ölnyi szőlő 512 frt ezenel megállapított kikialtási ár mellett külön külön elfognak árvezetetni és akkoron magasabb ígéret hiányában a kikialtási áron alól is el fognak adatni.

A venni szándékozók kötelesek a kikialtási árnak 10%-át készpénzben vagy ova-dékképesnek nyilvánított értékpapirokban bánatpénzfil letenni.

Kelt a pancsovai kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóságnak 1884 évi május hó 6-án tartott üléséből.

Dr. Kállay, jegyző. Popovics, h. elnök.

Az egyesült gazdasági gépgyárak

ezelőtt

EPPLÉ és BUXBAUM

Augsburg, Sonthofen, Wels-ben

és

Bécs II. Praterstrasse 50

ajánlják elismert künő minőségű gyártmányaikat mint:

Mindenféle **járgány** fekvő, oszlopos, szállítható **Közvetítők** szíjkerékkel, homlok- vagy kúp-kerekekkel.

Közvetítők vas- és fa-állványon.

Járgányeszlők szalmarázóval és rostával.

Tisztító eszlők járgány hajtásra.

Gőzeszlők szeges-és sínes dobbal.

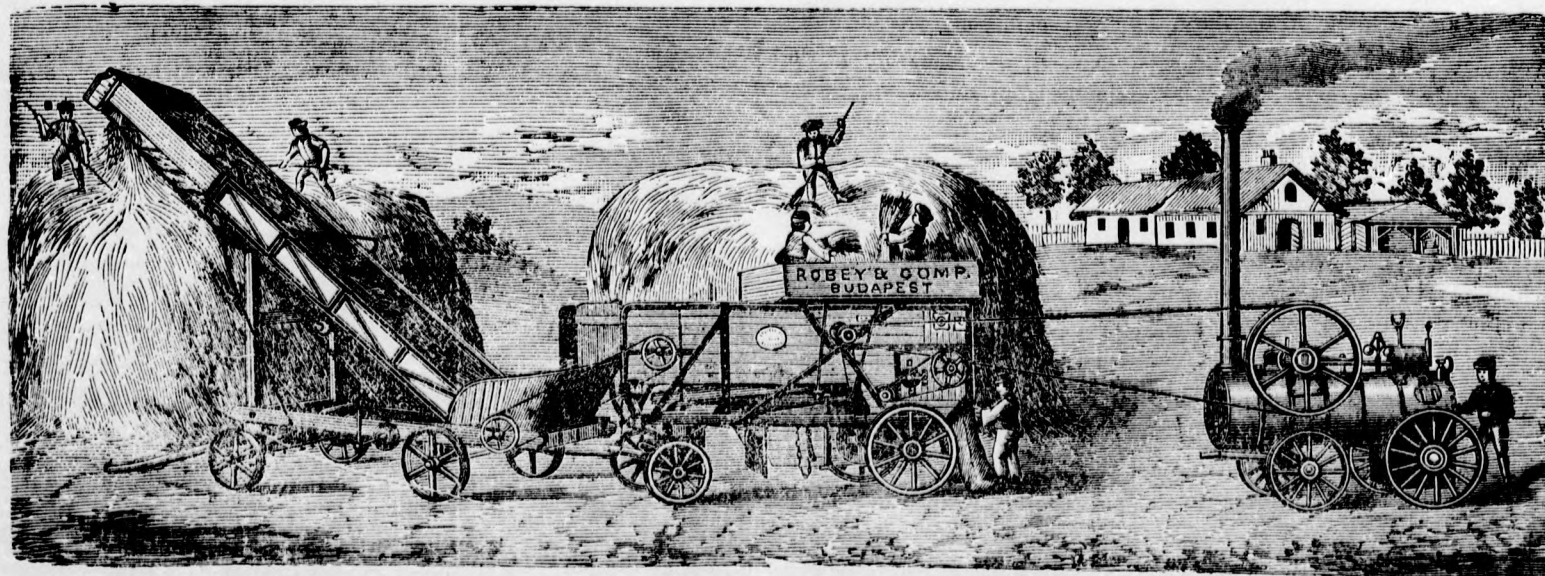
Gőzmozgonyok fekvő-és álló kazánal.

Szegekavágók (Bentall), kukorica morzsolók, daráló malmok, répvágók, sor- és szórva-vetőgépek, Tigris szénagyújtók, Perry szénaforgatók, Baker és Baker-féle rosták, Trieurök, szivattyúk, stb. stb. legjobb és tartós kiállításban jutányos árak mellett.

Catalogusok és árjegyzékek ingyen és bérmentve.
Közvetítőknek jutalék.

R O B E Y & C o m p.

Budapesten, Üllőiút 35.

Gőzeszlőkészleteket venni szándékozók szivesedjenek a gyári árak iránt ROBEY & Comp. hoz mint az eredeti vasgerendás eszlőkészletek gyárosaihoz fordulni. 2½, 4, 6, 8, 10 és 12 lóerejű eszlőkészletek gyárunkban mindenkor készleten vannak.

12-11